घुणाक्षरन्यायः The maxim of letters bored by an insect in wood. It takes its origin from the unexpected and chance resemblance of an incision in wood or in the leaf of a book made by an insect to the form of some letter and is used to denote any fortuitous or chance occurrence. घुणोत्किरणात् कथंचिन्निष्पन्नमक्षरं घुणाक्षरम् । तदिव यदकुशलेन दैवान्निष्पद्यते तद्घुणाक्षरीयम् ॥ G. M. 3. 195; अहो घुणाक्षरन्यायो यदिदं भ्रमरद्वयं प्रति मयोक्तं बन्दिद्वयं प्रति फलितं वचः । P. R. 1; श्रीनिर्मितिप्राप्तघुणक्षतैकवर्णोपमावाच्यमलं ममार्ज Śi. 3. 58.

चक्रभ्रमणन्यायः The simile of the [continued] revolving of the potter's wheel. Followers of both Sāṁkhya and Vedānta propound the very important doctrine that whilst accumulated and current works are destroyed by true knowledge, fructescent works, which brought about the present existence, are not. Therefore the जीवन्मुक्त has to continue here until death, just as the potter's wheel continues to revolve until the impetus given to it exhausts itself. cf. Ś. B. on Br. Sūt. 4. 1. 15.

चन्दनन्यायः The simile of sandal oil. As the application of a drop of the sandal oil to one part of the body produces a pleasant sensation in the whole of it, so soul, abiding in one part, namely in the heart, is yet perceived as present in the entire frame. यथा हरिचन्दनबिन्दुः शरीरैकदेशसंबद्धोऽपि सन् सकलदेहव्यापिनमाह्लादं करोति इत्येवं आत्मापि देहैकदेशस्थः सकलदेहव्यापिनीमुपलब्धिं करिष्यति । Ś. B. on Br. Sūt. 2. 3. 23-24.

चन्द्रचन्द्रिकान्यायः The maxim of the moon and her light. It is used of two inseparable things. अतः सर्वदैवकारणस्य रुद्रस्य या शक्तिश्चन्द्रचन्द्रिकान्यायेन तदुद्बोधरूपिणी स्वाधीनवल्लभेति प्रसिद्धा सैव भवानी । आनन्दगिरि.

चौरापराधान्माण्डव्यनिग्रहन्यायः The maxim of the punishment of Māṇḍavya for the crime committed by robbers. The story of the sage, अणी माण्डव्य, is found in Mb. 1. 107-108. Whilst he was practising severe austerities, some robbers concealed themselves there and committed plunder in his hermitage. The king's guard found them there, and, believing the sage to be implicated in the affair, carried him off together with them and impaled them all together! माण्डव्य was eventually removed from the stake, but its point (अणी) remained in him; and hence his name. एवं दुष्टसंगासक्तानामवश्यमेव दुर्गतिर्भवतीति भावः । लौ. न्याय.

छत्रिन्यायः The maxim of the men with umbrellas. The thought here is of a crowd of men, *many* of them with umbrellas up, and so *all* seeming to have them. The maxim is an illustration of a permitted synonym. लोके छत्रिणो यान्तीति प्रयोगे सपरिवारे राज्ञि गच्छति छत्र्यच्छत्रिसमुदाये छत्रिशब्दो वर्तते । लौ. न्याय.; ऋतं पिबन्ताविसत्र तु जीवे पिबत्यशनायाद्यतीतः परमात्मापि साहचर्याच्छत्रिन्यायेन पिबतीत्युपचर्यते । Ś.B. on Br. Sūt. 3. 3. 34.

जलकतकरेणुन्यायः The simile of the particles of the Kataka nut [placed] in water [in order to clear it]. फलं कतकवृक्षस्य [निवळीच्या झाडाचें बी] यद्यप्यम्बुप्रसादकम् । न नामग्रहणादेव तस्य वारि प्रसीदति ॥ Ms. 6. 67; अपां कतकसंपर्काद् यथात्यन्तप्रसन्नता । अपास्ताशेषसंसारभावनस्यैवमात्मनः ॥ सुरेश्वर.

जलचन्द्रन्यायः The maxim of the moon reflected in water. These reflections appear to be varied in form and numerous, though the moon is really one. एक एव तु भूतात्मा भूतभूते व्यवस्थितः । एकधा बहुधा चैव दृश्यते जलचन्द्रवत् ॥

जलताडनन्यायः cf. अरण्यरोदनन्याय, ऊषरवृष्टिन्याय etc. The meaning and application of the maxim is the same.

जातेष्टिन्यायः Vide Dictionary p. 733.

जामातृशुद्धिन्यायः The story of a son-in-law's revision of a book. This is the original of the Marāṭhī जांवईशोध. This is "a phrase founded on a popular story, to express the examination of a piece of composition by a shallow-witted fellow incapable of discerning its merits." Molesworth. पण्डितोपदिष्टं सर्वथा मौनमेवावलम्बमानो (महिषीपालः) राजकन्यकया तद्वैदग्ध्यजिज्ञासया नवलिखितपुस्तकस्य शोधनायोपरुद्धः । करतले पुस्तकं विन्यस्य तदक्षराणि बिन्दुमात्ररहितानि नखच्छेदिन्या केवलान्येव कुर्वन् राजपुत्र्या महिषीपाल एव निर्णीतः । ततःप्रभृति जामातृशुद्धिरिति सर्वतः प्रसिद्धिरभूत् । प्रबन्धचिन्तामणि.

जामात्रर्थं श्रपितस्य सूपादेरतिथ्युपकारकत्वम् Broth cooked for the son-in-law is also useful for the unexpected guests. cf. देहलीदीपन्याय. न हि दीपस्य रथ्याप्रासादयोर्युगपदुपकारकत्वेन जामात्रर्थं श्रपितस्य सूपस्यातिथिभ्यः प्रथमपरिवेषणेन च प्रासंगिकत्वं हीयते । Kuval. cf. also another maxim गृहार्थमारोपितस्य दीपस्य रथ्योपकारकत्वम्.

टिट्टिभन्यायः The simile of the bird named टिट्टिभ (Parra Jacana). It is used as an illustration of ridiculous conceit. The origin is found in H. 2. 137 अज्ञात्वा परभावमज्ञात्वा कथं सामर्थ्यनिर्णयः । पश्य टिट्टिभमात्रेण समुद्रो व्याकुलीकृतः ॥ cf. यथा दृढाध्यवसायस्य पक्षिणो गरुडसाहाय्याद्ण्डलाभः तथा दृढबुद्धेर्जिज्ञासोरतिदुर्लभस्यापि तत्त्वज्ञानस्येशानुग्रहात् सुखेन लाभो भविष्यतीति । लौ. न्याय.

तक्रकौण्डिन्यन्यायः The maxim of buttermilk for कौण्डिन्य. लौकिकोऽयं दृष्टान्तः । लोके हि सत्यपि संभवे बाधनं भवति तद्यथा:– दधि ब्राह्मणेभ्यो दीयतां तक्रं कौण्डिन्याय इति सत्यपि संभवे दधिदानस्य तक्रदानं निवर्तकं भवति । Mbh. 1. 1. 47. It is intended to indicate a special exception to a general rule (सामान्यशास्त्रस्य विशेषशास्त्रेण बाधः) as in the sentence ब्राह्मणेभ्यो दधि दीयतां तक्रं कौण्डिन्याय, where an exception is made in the case of कौण्डिन्य though included amongst the Brāhmaṇas.

तत्प्रख्यन्यायः Vide Dictionary p. 754.

तदादितदन्तन्यायः Vide Dictionary p. 757.

तन्तुन्यायः The illustration of threads. It is used to denote the inherent power of threads to produce a